

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.195/2019/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2019. április 30.

Az ügy tárgya: rablás büntettének kísérlete

Terhelt(ek): I. rendű

Első fok: Marcali Járásbíróság, 7.B.38/2017/58/I., ítélet, tárgyalás,
2018. május 7.

Másodfok: Kaposvári Törvényszék, 2.Bf.303/2018/18/I., ítélet, nyilvános ülés,
2019. január 15.

Az indítvány előterjesztője: az I. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A rablás büntettének kísérlete miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Marcali Járásbíróság 7.B.38/2017/58/I. számú, illetőleg a Kaposvári Törvényszék 2.Bf.303/2018/18/I. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] Az I. rendű terheltet a Marcali Járásbíróság a 2018. május 7. napján kihirdetett 7.B.38/2017/58/I. számú ítéletével társtettesként elkövetett rablás bűntettének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont] miatt mint erőszakos többszörös visszaesőt 12 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [2] A Kaposvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. január 15. napján meghozott 2.Bf.303/2018/18/I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve, azonban arra hivatkozva, hogy a bíróság a cselekményt törvénysértően minősítette, az helyesen lopás bűntettének kísérlete, ezért a büntetés enyhítését kérte.
- [4] Indokai szerint nem valósult meg akaratot megtörő erőszak, a sértettet nem támadták meg, ellenkezőleg, ő támadta a terhelteket a motor kulcsának megszerzése érdekében, illetve a lopás megghiúsítása végett a hirdetőtáblával ugrált a II. rendű terhelt irányába. Testileg, fizikailag nem érintkeztek, csupán ijesztgették, a cselekvési akaratát nem zárták ki. Mindezek alapján a helyszínen a rablás megkövetelte erőszak alatt álló személy nem volt.
- [5] A védő álláspontja szerint hiányzott a „mástól” elvétel, mivel az ékszerbolt tulajdonosa, akár eladója, akinek az ellenállását meg kellett volna törni, nem volt jelen. Emellett hiányzott az elvétel érdekében alkalmazott erőszak is, mivel a sértett a menekülést akarta megghiúsítani.
- [6] Sérelmezte továbbá, hogy a bíróságok az indokolási kötelezettségüket nem teljesítették megfelelően, részletesen elemezte a rendelkezésre álló bizonyítási anyagot kifejtve, hogy a megállapított tényállás ellentétben áll a bizonyítás anyagával. Egyben közölte az általa helyesnek tartott tényállást is.
- [7] A Legfőbb Ügyészség BF.262/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, törvényben kizártnak a tényállásnak és bizonyítékok értékelésének támadását, illetve az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozást. Az irányadó tényállás szerint pedig alaptalannak az eltérő minősítésre irányuló érvelést. Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.
- [8] A Kúria a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontja alapján nyilvános ülést tartott.
- [9] A Legfőbb Ügyészség képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta.
- [10] A védő a felülvizsgálati indítványban foglaltakat szintén fenntartotta és indítványozta a megtámadott határozatok megváltoztatását, az I. rendű terhelt cselekményének lopás bűntette kísérleteként minősítését és erre tekintettel a kiszabott büntetés enyhítését.
- [11] Az I. rendű terhelt bejelentette, hogy nem kíván részt venni a nyilvános ülésen.

III.

- [12] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. A Be. 648. §-a szerinti felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [14] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

- [15] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [16] Az I. rendű terhelt védője a felülvizsgálati indítvány jogalapjaként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját jelölte meg, azonban ténylegesen a cselekmény rabláskénti minősítését tartotta törvénysértőnek, ezért a minősítés megváltoztatását és az ennek megfelelő enyhébb büntetés kiszabását indítványozta.
- [17] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont alapján felülvizsgálatnak van helye, amennyiben a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabott ki.
- [18] Az I. rendű terhelt védőjének álláspontja szerint a terhelti cselekmény lopás büntette kísérleteként minősül.
- [19] A védő ezen eltérő anyagi jogi álláspontját az indítványban részletezettek szerint alapvetően az ítéleti tényállástól eltérve, a bizonyítékok máskénti értékelésére alapította. E körben az indítvány indokai szerint a bíróságok bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységét támadta eltérő tényállás megállapítását célozva. Felülvizsgálati eljárásban erre nincs törvényes lehetőség, ezért az indítvány ezen részében törvényben kizárt, miként nem képez felülvizsgálati okot a mindezzel összefüggésben megfogalmazott indokolási kötelezettség megsértésére történő hivatkozás sem.
- [20] Megjegyzi a Kúria, hogy az indokolási kötelezettség (teljesítése) azt jelenti, hogy megállapítható, hogy a bíróság mit vett számba, mit és hogyan értékelt a bizonyítási eljárás eredményeképpen. Az indítványban foglaltakkal szemben a támadott határozatok indokolása részletesen és érthetően tartalmazza mindazt, ami az I. rendű terhelt (és társa) bűnösségének megállapításához, a cselekmény jogi minősítéséhez és a büntetés kiszabásához vezetett, így ezen a címen az indítvány szintén a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét támadta.
- [21] Az indítvány szerint az I. rendű terhelt cselekménye tényállási elemek hiányában nem rablás büntette kísérletének, hanem lopás büntette kísérletének minősül.
- [22] A védő érvelésével szemben az eljáró bíróságok törvényesen minősítették az I. rendű terhelt cselekményét rablás büntette kísérletének.
- [23] A felülvizsgálatban irányadó jogerős tényállásból a Kúria e vonatkozásban az alábbiakat emeli ki:
- Az I. rendű és a II. rendű terhelt előzetes megállapodást és eltervezést követően lopási céllal motorkerékpáron mentek az általuk kinézett ékszer- és zálogházhoz, amely üzletben ebédszünet miatt akkor senki nem tartózkodott.
 - Az I. rendű terhelt a motorkerékpár indítókulcsát a gyújtáskapcsolóban hagyta, az üzlet kirakata előtt megállva.
 - Ezt követően az I. rendű terhelt a magával hozott fémfejú kalapáccsal több ütést mért a kirakat üvegére, amely ennek hatására kitört, a riasztó pedig bekapcsolt. A kitört részen keresztül a II. rendű terhelt kezdte el pakolni táskába az aranyékszereket.
 - A terheltek cselekményét észlelte az út túloldalán lévő boltban vásárló sértett, aki átfutott a terheltekhez, azonban mielőtt odaért volna, az I. rendű terhelt ellene fordult és a nála lévő kalapácsot erőteljesen hátralandítva ütésre emelte, majd több alkalommal lesújtott rá. A sértett védekezésül az üzlet előtti hirdetőtáblát emelte maga elé és hátrálni kezdett, így az I. rendű terhelt a táblát találta el.
 - Eközben többször rájuk szólt a sértett, hogy hagyják abba a cselekményüket, a kalapácsot dobják el, illetve a felszólítások közepette leállította az elkövetők motorját, kivette a gyújtáskapcsolóból az indítókulcsot, zsebébe tette azt.
 - Amíg az I. rendű terhelt a sértettet az előzőek szerint bántalmazta, azalatt a II. rendű terhelt a kirakathoz további ékszereket vett ki és pakolta a táskába.
 - Ezt követően az I. rendű terhelt átadta a II. rendű terheltnek a kalapácsot, aki szintén a sértett ellen fordult és a kalapácsot két kézzel emelve ütésre, sújtott le rá, azonban a védekezésül feltartott táblát találta el, melynek hatására a sértett az ütéstre kihátrált.
 - A sértett a táblát tartó kezén könnyebb sérüléseket szenvedett el, melyek együttes gyógytartama 6 nap.

- A terheltek, miután a motorral nem tudtak elhajtani és többen összegyűltek a helyszín közelében, a táskát hátrahagyva gyalogosan menekültek, azonban hamarosan elfogták őket.
- [24] Mindezek alapján kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy az I. rendű terhelt és társa eredeti lopási szándéka a megváltozott körülmények között, a megváltozott elkövetési mód mellett is változatlanul e szerint minősítendő vagy sem.
- [25] A Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző rablás büntette összetett bűncselekmény, egyrészt vagyon elleni, másrészt személy elleni bűncselekmény.
- [26] Az elkövetők számára idegen dolog jogtalan eltulajdonítása a lopáshoz képest akként történik, hogy a mástól elvétel végett személy elleni erőszakos cselekményt is elkövetnek, azaz az elvétel módja az, amely a rablást megkülönbözteti a lopástól.
- [27] Jelen ügyben a két elkövető dolog elleni erőszakkal elkövetett lopási cselekmény végrehajtásában állapotodott meg, a feladatokat megosztva kezdték meg a bűncselekményt. Az I. rendű terhelt ennek megfelelően kalapáccsal az üzlet kirakatát törte be, társa pedig az értékek összepakolását végezte.
- [28] Ehhez képest a terhelteket tettenérő, a más tulajdonának védelmére kelő harmadik személy elleni rögtönös támadás élet kioltására alkalmas eszközzel (kalapáccsal) úgy, hogy a felé irányuló ütések a megtámadott egy hirdetőtáblát maga elé tartva hárítja el, eközben pedig a támadó társa folytatja az eltulajdonítást, az elvétel módját és ebből következően a cselekmény minősítését érintő lényeges változás. Mindezek alapján már nem lopás, hanem vagyon elleni erőszakos bűncselekmény, rablás büntette a helyes minősítés.
- [29] Az eredeti lopási szándékhoz képest az I. rendű terhelt és társa szándékváltása olyan cselekmény részét képezte, melyben mindvégig egymás közvetlen közelségében voltak, együtt cselekedtek. Az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető, ekként közvetlen közelségében kifejtett elkövetői magatartások kölcsönös szándékegységben vannak, így az elkövetők, akik a megváltozott körülmények ellenére, azokra reagálva továbbra is a helyszínen maradnak és a célzott értékek megszerzése érdekében továbbra is együtt tevékenykednek, utóbb sem hivatkozhatnak eredményesen arra, hogy eredetileg más volt a szándékuk.
- [30] Téves a védőnek az erőszak kapcsán kifejtett álláspontja.
- [31] Az erőszak lenyűgöző, akaratot törő volta nem jelent egyet a védekezés kizártságával, a támadás elháríthatatlanságával. A megtámadottnak elvitathatatlan joga a védekezés. A támadás, az erőszak vis absoluta jellege pedig nem a védekezés eredményességének vagy eredménytelenségének a függvénye, azaz adott esetben az erőszak vis absoluta voltát nyilvánvalóan eldönti a megtámadottal szemben a támadó által használt eszköz, így jelen esetben az élet kioltására alkalmas kalapács használata. Az I. rendű terhelt a kalapáccsal nem csupán fenyegetett, hanem a sértettre többször lesújtott, amit a sértett a hirdetőtáblával hárított. E terhelti cselekmény kétséget kizáróan erőszak, függetlenül attól, hogy számottevő sérülése a sértettnek nem keletkezett.
- [32] Megjegyzi a Kúria, hogy az indítványban foglalt azon védelmi érvelés, hogy az I. rendű terhelt (és társa) csupán ráijesztett kalapáccsal a sértettre, a büntető anyagi jogban megfelel a kvalifikált fenyegetés, azaz az élet, testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetés fogalmának.
- [33] A védő további tényállási elemek hiányára történő hivatkozása is téves.
- [34] A lopás és a rablás esetén is arra irányul az elkövető szándéka, hogy az idegen dolgot mástól jogtalanul eltulajdonítsa, az alapvető különbség az elvétel módjában van.
- [35] A vagyon, illetve a személy elleni bűncselekmény sértettje azonban a rablás esetében eltérhet egymástól. Ekként a személy elleni erőszakos bűncselekmény nem feltétlen irányul a tulajdonos, birtokos vagy akár olyan személy ellen, akinek igazolható köze van a dologhoz. A törvényi tényállás szerinti „valaki”, aki ellen az erőszakot stb. alkalmazza az elkövető, valójában bárki lehet, akit a helyszínen a vagyon elleni bűncselekmény sikeres véghezvitele érdekében az elkövetőnek le kell küzdenie. Ilyen harmadik személy volt a sértett, aki a tulajdonos tudta nélkül kelt más vagyoni javai védelmére, ő akadályozta a vagyon elleni bűncselekmény végrehajtását, ezért az I. rendű terhelt, majd utóbb társa vele szemben alkalmazott erőszakot.

- [36] Nyilvánvaló, hogy a tetten ért tolvaj az öt bűncselekmény elkövetésében akadályozó személlyel szemben nem formálhat jogot az általa elkövetett erőszakra. A védő fordított jogos védelmi helyzetre hivatkozása - miszerint a sértett támadta a terhelteket - téves.
- [37] Kiemeli a Kúria, hogy a Btk. 22. § (1) bekezdése szerinti jogos védelem alapján valójában az a cselekmény nem büntetendő, amely (a jelen ügyre vonatkoztatva) a más javai ellen intézett jogtalan támadás elhárításához szükséges. Egyebekben pedig a közbelépést követően is a sértett volt az, akit a terheltek az élet kioltására alkalmas eszközzel támadtak, csupán a sértett védekezésének köszönhetően eredménytelenül. Mindezek alapján a védő ezen okfejtése is nélkülöz minden alapot.
- [38] A tettenérés még a lopási cselekmény befejezését megelőzően történt. Az I. rendű terhelt az erőszakot pedig az elvétel folytatása, azaz az értékek megszerzése érdekében fejtette ki.
- [39] Mindezek alapján az I. rendű terhelt cselekményének minősítése törvényes, a Btk. 365. § (1) bekezdés szerinti (kísérleti szakban maradt) rablás büntettének valamennyi tényállási eleme megvalósult, ahogyan azt a bíróságok megállapították. A helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott büntetés is megfelel a büntető anyagi jog szabályainak, így a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja szerinti okból nincs lehetőség a jogerős határozat megváltoztatására.
- [40] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

IV.

- [41] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [42] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. április 30.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ